

KULTUURILOO AINEKAVA 11. klassile

1. Õppeaine kirjeldus

Kultuurilugu on usu- ja mõttevabaduse põhimõtetest lähtuv õppeaine, kus:

- 1) käsitletakse erinevaid religioone ja usulisi liikumisi;
- 2) õpitakse tundma religiooni väljendumist kultuuris ning inimese ja ühiskonna elus;
- 3) arutletakse erinevate väärtushinnangute kujunemise üle erinevatel ajalooperioodidel ja erinevates ühiskondades, püüdes mõista nende tekkimise põhjusi,
- 4) õpitakse tundma erinevate ajalooperioodide kultuuriväärtusi, lähtudes põhimõttest „kaugemalt lähemale” ja järgides skeemi „maailm – Euroopa – Eesti – Mulgimaa”.

Kultuuriloos ei käsitleta ühtki maailmavaadet õpilastele normatiivsena. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse rõhku oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb üksteisemõistmine, respekt, avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

Religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine peab lähtuma tasakaalustatud teaduslikust käsitlusest. Õpitakse tundma religioonide mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Erinevaid maailmamõistmise viise käsitledes süvendatakse empaatilist suhtumist ning vastastikust lugupidamist. Oluline osa on toetada õpilaste kõlblist arengut, arendades neis vastutustundlikku eetilist elamisoskust ja laiendada silmaringi, avardades õpilaste üldist kultuuritausta.

Erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendab kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist. Aine rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti. Õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega; tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega.

2. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Kultuuriloo õpetamisega taotletakse, et õpilane

- 1) suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse, mis ei ole inimsusevastased; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise;
- 2) toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas;
- 3) teab suuremate religioonide geograafilist levikut ning selle peamisi ajaloolisi põhjuseid maailmas ja Eestis; kirjeldab suuremate maailmareligioonide põhijooni, sealhulgas:
 - a) selgitab ajaloost ja nüüdisajast näiteid tuues, kuidas ilmneb religioon inimeste ja ühiskonna elus;
 - b) nimetab olulisemaid lugusid ja tähtsamaid tegelasi käsitletud religioonidest ning nende alustekstidest;
 - c) kirjeldab ning analüüsib kultuuri ja religiooni seoseid;
 - d) võrdleb käsitletud religioossete ja mittereligioossete maailmavaadete põhilist eetiliste valikute printsiipide eripära;
- 4) on teadlik oma väärtustest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises; sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda

maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud religioonide valguses, tuues esile sarnasusi ja erinevusi;

- 5) põhjendab väärtuste ja moraalinormide järgimise olulisust ühiskonnas ning toob selle kohta näiteid erinevate kultuuride ja ajalooajaperioodide kohta;
- 6) arutleb näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna elus, nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes.

3. Nädalatundide jaotumine klassiti:

11. klass – 1 tund nädalas

4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonnas

Kõigi teemadega on lahutatamatult seotud **kultuuri- ja väärtuspädevuste** kujunemine (suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut). Maailmareligioonide tutvustamisel rõhutatakse kõigi inimeste seotust üksteisega, vaatamata olemasolevatele erisustele, kujundamaks respekti ja tolerantsust.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse, suhtlus- ja enesemääratluspädevuse kujundamisel on ainel samuti oluline roll. Eelkõige on ainel keskne roll õpilase enda maailmavaate piiritlemisel ja teadvustamisel. Aine kaudu kujundatakse religioonialane kirjaoskus, mis võimaldab mõista maailmavaatelist mitmekesisust; analüüsida maailmavaateliste arusaamatuste ja konfliktide põhjuseid, ära tunda eelarvamuslikku ja sildistavat suhtumist, samuti arendatakse avatud hoiakut ning oskust astuda dialoogi ning teha koostööd erinevate religioossete vaadetega inimestega. Väitluste, arutluste ja diskussioonide käigus omandavad õpilased julguse ja oskuse ennast maailmavaatelistelt asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid.

Õpipädevuse kujundamisel on oluline, et kasutatakse erinevaid ühistõiseid õpiprojekte, koostatakse referaate ning korraldatakse õppekäike, mille käigus õpilased lahendavad probleeme, analüüsivad klassikontekstis õpitud.

Erinevate projektide käigus on võimalus ka **ettevõtlikkuspädevuse** arendamiseks: näha probleeme ja nende lahendusi, genereerida ideid, neid ellu viia.

Materjali omandamise ja õppeülesannete täitmise juures arendatakse **digipädevust**, õpetades infot leidma, hindama ja kasutama, osalema digitaalses sisuloomes ning kasutama antud ülesannete täitmiseks sobivaid digivahendeid ja võtteid.

Matemaatikapädevust toetatakse eelkõige erinevate statistiliste tabelite ja jooniste lugemisel.

5. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Kultuurilugu on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.

Emakeelepädevus – suutlikkus väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste; kasutada kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili ning ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgida õigekeelsusnõudeid. Lisaks tähtsustuvad teksti kriitilise analüüsi oskus, meediakirjaoskus, info hankimine ja selle kriitiline hindamine, tööde vormistamine ning autoriõiguse kaitse.

Võõrkeelepädevus – teadmised erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, oma ja teiste kultuuride erinevuste mõistmine ning lugupidamine teiste keelte ja kultuuride vastu mitmekultuurilises ühiskonnas; võõrkeeleoskus.

Matemaatikapädevus – ajaarvamine; ressursside planeerimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid

analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.

Loodusteaduslik pädevus – looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule, inimese areng ja rahvastikuprotsessid; majanduse ressursid; ühiskonna jätkusuutlikkus, säästlik tarbimine, üleilmastumine, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamine ja mõistmine ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamine.

Tehnoloogiline pädevus – ametid ja elukutsed erinevates ühiskondades, tehnika ja tootmise arengu seos muutustega ühiskonnas; tööturg, kutsesuunitlus ja karjääri planeerimine; oskus hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte; rakendada nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetilisel oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel; kasutada tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

Kunstipädevus – Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriteemade käsitlemine, iluhinnangute muutumine ajas; esteetiline areng ja eneseteostus, rahvakultuur ning loominguline eneseväljendusoskus.

Tervise- ja kehakultuuripädevus – suutlikkus mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; arendada sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

6. Läbivad teemad

Läbivate teemade seast on kultuurilooa lahutamatu seotud eelkõige teema „**Väärtused ja kõlblus**“.

Läbiva teema „**Kultuuriline identiteet**“ käsitlemisega toetatakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel ning kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärasest nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jms kultuur; subkultuur ja vastukultuur) ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

Elukestva õppe toetamiseks on kultuur ja religioon tänuväärne aines, sest neis rõhutatakse inimese jätkuvat soovi ja võimalust täiustuda, otsida ja püüelda eneseteostuse ja sisemise rahu poole läbi oma erinevate rollide ja etappide siin elus. Samuti tegelevad religioonid eksistentsiaalsete teemadega, millele igaks ajaks lõpliku ja kehtiva vastuse leidmine on võimatu, tegu on pigem otsingute kui päralejõudmisega.

Teema **keskkond ja jätkusuutlik areng** harmoneerub samuti mitmete teemadega, nagu näiteks erinevate religioonide loomislood, vägivallatuse põhimõte, ahimsa kontseptsioon hinduismis, vastutustunde arendamine.

Teemad **teabekeskond** ning **tehnoloogia ja innovatsioon** on kaasatud kogu õppeprotsessi toimumisse: tunnis läbi digivahendite esitatud materjal, õpilaste töö klassiruumis erinevaid tehnilisi vahendeid kasutades, teabe hankimine ja koduste ülesannete täitmine.

Teema **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** esineb usundiõpetuses eelkõige selliste oskuste ja väärtushoiakutega inimese kujundamisel, kes väärtustab sallivust, ei tolereeri diskrimineerimist maailmavaatelisel pinnal, oskab teha koostööd ning pidada dialoogi ka endast erineva maailmavaate esindajatega.

Kultuuriloos suunatakse õpilasi otsima ise teavet ning allikatesse kriitiliselt suhtuma, leitud teabe talletamisel ja jagamisel aga kasutama nüüdisaegse tehnoloogia võimalusi. Erinevate religioonide tutvustamisel käsitletakse erinevaid praktikaid, mis aitavad leida vaimset tasakaalu, ning analüüsitakse destruktivseid usulisi liikumisi, mis läbi aitab aine kaasa ka

“tervise ja ohutuse” läbivale teemale.

7. 11. klass,

1 tund nädalas, 35 tundi aastas

Õpitulemused ja õppesisu

11. klassi lõpuks õpilane

- 1) oskab religioone klassifitseerida ja nimetada maailma erinevates paikkondades levinumaid religioone; teab Eestis levinud suuremaid religioone, eristab suuremaid konfessioone ning usulisi rühmitusi;
- 2) selgitab käsitletud religioonide õpetuse ja eetika põhiseisukohti ning tunneb nende religioonide teket, tähtsamaid suurkujusid, usulisi rituaale ja kultuuriväljundeid;
- 3) toob esile erinevate religioonide sarnasusi ja erinevusi, analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ning ühiskonna elus nii positiivsete kui ka probleemsete ilmingutena;
- 4) oskab analüüsida religioossete konfliktide põhjuseid; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise; pakub võimalusi erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ning koostööks;
- 5) sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud maailmavaadete valguses.

Süvendav ja laiendav tegevus:

Õppekäigud erinevatesse kirikutesse – luteri ja vene õigeusu kirik, Tallinna Sünagoog koos Eesti Juudi Muuseumiga.

Õppesisu

1. Millesse inimesed usuvad ning kuidas avaldub usk inimeste elus?
2. Mis on religioon? Usundite ja maailmavaadete mitmekesisus. Ülevaade religioonide levikust maailmas (levikugeograafia ja statistika). Miks on vaja usundeid tunda?
3. Maailma seletamise erinevad võimalused. Religioon ja teadus. Usk ja ebausk
4. Religioonide suhted
5. Sümbolid
6. Rajajad (ning mõned kesksed tegelased)
7. Pühad tekstid ja raamatud
8. Maailma alguse lood. Inimese suhe loodusega
9. Inimesekäsitus
10. Olulisemad pühad ja rituaalid. Pühad paigad
11. Eetika

Lõiming teiste ainetega

Kultuurilugu on tihedalt seotud eesti keele, kirjanduse, ajaloo, ühiskonnaõpetuse, geograafia, võõrkeelte, psühholoogia, kunsti- ja muusikaajalooga.

Praktilised tööd ja IKT kasutamine

Essee kirjutamine, uurimistöö, esitluse koostamine ja esitamine Powerpointis, väitlus, rollimängud

Õppetegevus ja metoodilised soovitusused:

Õpitakse tundma kõiki suuremaid maailmausundeid. Eraldi pööratakse tähelepanu Eesti rahvausundiga tutvumisele. Erinevaid religioone tutvustatakse õppesisus kirjeldatud aspektide

kaudu, keskendudes vastava religiooni jaoks olulistele tahkudele. Toimub valikuline tutvumine religioossete alustekstidega ja religioosse teksti eripära analüüs, et taibata religioosse keele eripära ning arendada metafoorse keele mõistmist. Erinevate religioonide ja maailmavaadetega tutvumise kaudu õpitakse neid võrdlema ning nägema religiooni ja kultuuri seoseid. Oluline on kujundada avatud ja lugupidavat hoiakut erinevatesse kultuuridesse. Projektõppe võimalused, lühireferaatide koostamine, teabe hankimine teatmeteostest ja internetist ning leitud materjalide kriitiline hindamine arendavad iseseisva õppimise oskust. Tähelepanu tuleb pöörata õpilaste arutlusoskuse arendamisele. Tähtis on, et õpilane õpiks oma seisukohti põhjendama. Religioone käsitledes pööratakse suuremat tähelepanu eripära kirjeldavale käsitlusele – tavadele, kommetele ja religiooni ilmlemisele inimeste igapäevaelus. Religioone tuleb tutvustada nende sisemises mitmekesisuses.

Soovitused hindamise osas:

Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad hinnata rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll. Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Hindamine on ka vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Hindamise eesmärgiks on anda tagasisidet õppimise kohta, toetada õppija eneseanalüüsi oskuste kujunemist; peegeldada õpetaja ootusi õppimise suhtes ja motiveerida õppima. Igati tuleks julgustada õpilase enesehindamise oskuste kujunemist ja regulaarset enesehindamist, sest see arendab valmidust mõtestada enda tegevust, seda juhtida ja muuta, arendab eneseregulatsiooni ja mõtlemise oskust. Siin on abiks kokkulepitud hindamiskriteeriumid. Enesehindamine võib olla kirjalik (õppimispäevik, eneseanalüüs, kirjad) või suuline (paaris või rühmaintervjuu, arutelu, vestlus). Abistavaid küsimusi enesehindamisel: Mis on minu töö tugev külg? Millega olen rahul? Millised on töö nõrgad küljed? Millele võiksin järgmine kord rohkem tähelepanu pöörata? Milliseid küsimusi mul tekkis?

Ka kaasõpilaste hindamisega saab õppida hindamist ja hindamiskultuuri, samuti sunnib see põhjalikumalt süvenema materjali, võimalus õppida üksteiselt. Alustada tuleb lihtsamate ülesannetega ja tagasiside andmisest.

Õppevahendid (Õpikud, töövihikud jms, tehnilised vahendid)

Self, David. Suurusundid. Koolibri, 1998.

Schulz-Reiss, Christine. Mida maailm usub? Viis suurt religiooni. Tallinn : Koolibri, 2008.

Breuilly, Elizabeth, O'Brien, Joanne, Palmer, Martin. Maailma usundid: ülevaade uskumustest, traditsioonidest ja pühadest. Avita, 1999.

Bowker, John. Maailma usundid. Varrak, 2004.

Bruce-Mitford, Miranda. Kogu maailma sümbolid., Tallinn: Varrak, 1997.

Wilson, Collin. Pühapaikade atlas. Ersen, 2000.

O. Loorits, Eesti rahvausundi maailmavaade, Tallinn 1990.

7. 12. klass,

1 tund nädalas, 35 tundi aastas

Õpitulemused ja õppesisu

12. klassi lõpuks õpilane

- 1) on tutvunud erinevate kultuuriteooriatega ja tunneb nendega seostuvaid põhimõisteid,
- 2) on tutvunud Eesti, Euroopa ja maailma kultuuripärandiga, teadvustab kultuuri rolli igapäevaelus
- 3) on avatud ning suhtub lugupidamisega erinevatesse kultuuritraditsioonidesse ning mineviku ja nüüdisaja kultuurinähtustesse,
- 4) on tundma õppinud erinevaid väärtussüsteeme nende ajaloolis-kultuurilisest aspektist, oskab kultuuriväärtuste erinevust seostada geograafiliste olude, ajalooliste tingimuste ning religioosse tagapõhja erinevusega,
- 5) suudab orienteeruda tänapäevases multikultuurses pluralistlikus ühiskonnas, aktsepteerides erinevusi inimeste ning nende tõekspidamiste vahel, on välja kujundamas oma väärtussüsteemi ja samas salliv teiste suhtes.

Süvendav ja laiendav tegevus:

Õppekäigud erinevatesse kultuuriasutustesse – rahvamaja, draama-, ooperi- ja tantsuteater, kontsert, kunstinäitus, spordivõistlus.

Õppesisu

1. Kultuuri mõiste, erinevad kultuuriteooriad.
2. Maailmakultuuri areng läbi ajaloo: antiikkultuur, keskaja kultuur, uusaja kultuur, 20. sajandi kultuur. Kultuurierinevused neil perioodidel erinevate maailmajagude vahel, selle võimalikud põhjused.
3. Euroopa kultuur: kirjandus, kunst, teadus, filosoofia. Kultuuri roll inimeste igapäevaelus. Kultuuri edasine areng 21. sajandil, multikultuursus, erinevad subkultuurid.
4. Kultuuriökoloogia
5. Ühtse Euroopa idee ajalugu
6. Eesti kultuur muinasajast tänapäevani. Erinevad kultuurimõjutused naabritelt ja vallutajatelt.
7. Lõuna-Eesti kultuur läbi nelja maakonna: Setumaa, Tartumaa, Võrumaa ja Mulgimaa. Piirkondade eripärad ja tuntumad kultuuritegelased
8. IT ja visuaaltehnoloogia areng kultuuri mõjutajana tänapäeva maailmas

Lõiming teiste ainetega

Kultuurilugu on tihedalt seotud eesti keele, kirjanduse, ajaloo, ühiskonnaõpetuse, geograafia, võõrkeelte, psühholoogia, kunsti- ja muusikaajalooga.

Praktilised tööd ja IKT kasutamine

Essee kirjutamine, uurimistöõ, esitluse koostamine ja esitamine Powerpointis, väitlus, rollimängud

Õppetegevus ja metoodilised soovitused:

Õpitakse tundma maailmakultuuri tuntumaid väärtusi erinevatest ajalooperioodidest, inimeste mõtteviisi ja maailmavaate erinevusi, mis on põhjustatud elutingimustest, usulistest tõekspidamistest ja paiknemisest ajateljel. Tutvutakse erinevate kultuuriteooriatega ja õpitakse tundma sõna „kultuur” erinevaid tähendusi. Toimub valikuline tutvumine maailma kultuuripärandi oluliste tekstide, kunstobjektide ja muusikapaladega. Oluline on kujundada avatud ja lugupidavat hoiakut erinevatesse kultuuridesse. Projektõppe võimalused,

lühireferaatide koostamine, teabe hankimine teatmeteostest ja internetist ning leitud materjalide kriitiline hindamine arendavad iseseisva õppimise oskust. Tähelepanu tuleb pöörata õpilaste arutlusoskuse arendamisele. Tähtis on, et õpilane õpiks oma seisukohti põhjendama. Tänapäeva kultuuri käsitlemisel pööratakse tähelepanu ühiskonna multikultuursusele ja pluralismile ning käsitletakse erinevaid subkultuure.

Soovitused hindamise osas

Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad hinnata rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll. Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Hindamine on ka vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Hindamise eesmärgiks on anda tagasisidet õppimise kohta, toetada õppija eneseanalüüsi oskuste kujunemist; peegeldada õpetaja ootusi õppimise suhtes ja motiveerida õppima. Igati tuleks julgustada õpilase enesehindamise oskuste kujunemist ja regulaarset enesehindamist, sest see arendab valmidust mõtestada enda tegevust, seda juhtida ja muuta, arendab eneseregulatsiooni ja mõtlemise oskust. Siin on abiks kokkulepitud hindamiskriteeriumid. Enesehindamine võib olla kirjalik (õppimispäevik, eneseanalüüs, kirjad) või suuline (paaris või rühmaintervjuu, arutelu, vestlus). Abistavaid küsimusi enesehindamisel: Mis on minu töö tugev külg? Millega olen rahul? Millised on töö nõrgad küljed? Millele võiksin järgmine kord rohkem tähelepanu pöörata? Milliseid küsimusi mul tekkis?

Ka kaasõpilaste hindamisega saab õppida hindamist ja hindamiskultuuri, samuti sunnib see põhjalikumalt süvenema materjali, võimalus õppida üksteiselt. Alustada tuleb lihtsamate ülesannetega ja tagasiside andmisest.

Õppevahendid

- A. Laanemäe „Kultuurilugu”
- I. Talve „Eesti kultuurilugu”
- L. Honko, J. Pentikäinen „Kultuuriantropoloogia” Tallinn 1997
- A. Aarelaid „Ikka kultuurile mõeldes” Tallinn 1998
- P. Watson „Kohutav ilu”
- U. Eco „Ilu ajalugu” ja „Inetuse ajalugu”